

УРАХОВА Ф.С., МАКАШЕВ Е.П. Жетібай мұнай айдау станциясындағы насостық құрылғылардың электр қуатын үнемдейтін компьютерлік бағдарлама құру.....	284
УТЕЛИЕВА Н.К., МУЛАЕВ Р.Ж., АУЕЛЬБЕКОВ Т.С. Разработка оконного приложения для конструирования и решения различных формул на языке программирования PYTHON.....	285
ШАРАПИ Ә.Ж. ON-BOARD ақпараттық есептеу жүйесін құрастыру.....	286
ЫДЫРЫШБАЕВА М.Б., МАЗАКОВ Т.Ж. Психофизиологиялық тестілеу үшін аппараттық-бағдарламалық кешенді әзірлеу.....	287

РАЗДЕЛ 6. ИНФОРМАЦИОННЫЕ СИСТЕМЫ И ЗАЩИТА ИНФОРМАЦИИ

KAZHKARIMOVA A., MUSIRALIEVA SH.J. Developing and analysis of the electronic payment system for automation control system.....	288
ZHUMABEKOVA A.T., DUISEBEKOVA K.S. Development of safe algorithm for creating EDS.....	289
АКИМОВА А.Б. Постановка задачи оптимального управления.....	290
АЛИМБЕКОВА С.Н. Бір класстың контексті еркін тілдерін талдау үшін детерминделген автомат құру.....	291
АЛПЫСБАЙ Г.Е. Артериалдық қысым және қандағы тұз құрамының өзгерісі кезінде бүйректегі нефронның тығыз дақтарындағы жасушаларда болатын химиялық-биологиялық процестерді компьютерлік моделдеу.....	292
АМАНКЕЛДІ Ә. Б. Система выявления предпочтений при выборе будущей специальности студентов младших и старших курсов кафедры «информационные	---

ПСИХОФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ ТЕСТІЛЕУ ҮШІН АППАРАТТЫҚ- БАҒДАРЛАМАЛЫҚ КЕШЕНДІ ӘЗІРЛЕУ

М.Б. ЫДЫРЫШБАЕВА, Т.Ж. МАЗАКОВ

Қарқынды даму үстіндегі және адам қызметінің жаңа нақты жағдайлары күрделене түскен ғылыми-техникалық прогресс дәуірінде интеллектуалдық, эмоционалды және ерікті ресурстарға қойылатын талаптар едәуір артты. Осыған байланысты, әсіресе ұйымдардың кадрлық бөлімдері тарапынан жеке тұлғаның объективті психофизиологиялық портретіне аса қажеттілік пайда болады. Психологтардың негізгі аппараты - психологиялық тесттер. Алайда тәжірибе көрсеткендей, тестілеудің жалпыға қолжетімділігіне байланысты субъективтілік әсері соңғы уақыттарда арта түсуде.

Компьютерлік технологиялардың жылдам дамуы психологиялық тестілеуді жүргізу мен өңдеуді автоматтандыруға [1] және биомедициналық деректерді математикалық өңдеудің жаңа әдістерін қолдануға мүмкіндік берді [2]. Өртүрлі датчиктерді өңдеудің заманауи мүмкіндіктері [3] және микропроцессорлардың арзандауы да жеке тұлғаның психофизиологиялық ерекшелігін бағалауға арналған аппараттық- бағдарламалық құралдарды енгізуге үлкен мүмкіндіктер ашты [4-6].

Жоғарыда аталған жағдайлар жеке тұлғаны таңдаудың кәсіби объективті жүйесін құру қажеттілігін тудырады.

Қазіргі уақытта кәсіби іріктеу жүйесі үшін нақты тестілеудің физиологиялық параметрлерін белгілеу арқылы (кадрлық бөлімдердің психологиялық қызметтері ұсынған) қазақ және орыс тілдерінде психологиялық тестілеу жүйесі әзірленуде. Физиологиялық деректер көзі ретінде тері-гальваникалық реакциясы (ТГР) мен фотоплетезмограммалар (ФП) деректер көздері пайдаланылды. Arduino платформасында [7] ТГР және ФП датчиктерінен деректерді қабылдау және өңдеу жүйесі әзірленді.

Психофизиологиялық тестілеудің бағдарламалық-аппараттық кешені психологқа қосымша ақпарат беру үшін әрбір тест сұрағына жауап беру кезінде тестіленген психофизиологиялық жағдайды түзетуге және бағалауға мүмкіндік береді.

Физиологиялық деректерді өңдеу кезінде субъектінің жағдайын бағалау үшін математикалық модель құру қажет.

Аппараттық-бағдарламалық кешен мемлекеттік және жеке ұйымдарда жұмыс істеуге өтініш берген кезде адамның психофизиологиялық портретін алу үшін, сондай-ақ құқық қорғау органдарында жұмыс істейтін болады деп күтілуде.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Дюк В.А. Компьютерная психодиагностика. – Санкт-Петербург: Братство, 1994. -364с.
2. Донцов В.И., Крутько В.Н., Кудашов А.А. Виртуальные приборы в биологии и медицине. М.:Ленанд 2009. – 216 с.
3. Шарапов В.М. и др. Датчики. - М.: Техносфера, 2012. -624 с.
4. Кулачев А.П. Компьютерная электрофизиология и функциональная диагностика. – М.: Форум, ИНРФА-М, 2010. – 640 с.
5. Новые методы электрокардиографии //Под ред. Грачева С.В., Иванова Г.Г., Сыркина А.Л. – М.: Техносфера, 2007.- 552 с.
6. Дмитриева Н.В. Системная электрофизиология. Системный анализ электрофизиологических процессов. – М.: Сайнс-пресс, 2008. – 256 с.
7. Петин В.А. Проекты с использованием